

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 01 ” “ 09 ” 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рисунок

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

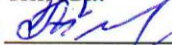
Спеціальність 022 «Дизайн» (Графічний дизайн)

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи А.О.Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02186554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1640/17

(підпис) (прізвище, ім'я)
« » 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» для студентів спеціальності 022 «Дизайн» (графічний дизайн).

Розробники: Зайцева Вероніка Іванівна, Морозова Ольга Юріївна, викладачі кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

Ю. В. Романенкова

(підпис)

© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
III. Програма	
Змістовний модуль 1. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка.....	10
Плани практичних занять	10
Змістовний модуль 2. Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору	
Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні	12
IV. Система поточного та підсумкового контролю	14
V. Методи навчання	16
VI. Методичне забезпечення курсу.....	17
VII. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни.	17
VIII. Рекомендована література	18
IX. Навчально-методична карта дисципліни	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності для самостійного творчого вирішення завдань художньо-графічної діяльності.

Завдання курсу - набуття базових знань з дисципліни «Рисунок», ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра образотворчого мистецтва формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності: (Світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня);

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;

- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площина) для зображення задуманого.

Результати навчання (знання, практичні навички та вміння)

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння:

Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання.

Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленнева активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: ПМК, поточні оцінки за виконання практичних завдань. По завершенню семестру – залік.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з природи та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по

зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- Теоретичну підготовку з основ рисунка.
- Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.
- Навчально-творчу діяльність під час виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.
- Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення природи. Рисунки мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

Початковим, впродовж курсу вивчають правильне зображення природи. По завершенні курсу студент володіє знаннями та навичками, володіє майстерністю в зображенні рослинного і тваринного світу.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками в рисунку предметного, рослинного і тваринного світу, побудови предметів на площині та у просторі;
- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення самостійної роботи студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РИСУНОК»

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Обсяг, найменування показників</i>	<i>Галузь, спеціальність, освітній рівень</i>	<i>Характеристика навчальної програми</i>
Кількість кредитів: 2	Шифр та назва галузі знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна Рік підготовки – 1-й Семестр – 1 Лекцій: 0 год.
Кількість модулів: 2	Шифр та назва спеціальності 022 Дизайн (графічний дизайн)	Практичні заняття: 28 год.
Кількість змістових модулів: 2		Самостійна робота – 13 год.
Загальна кількість годин: 60 год.	Освітній рівень - перший (бакалаврський)	модульний контроль: 4 год. Семестровий контроль: 15 год.
		Вид контролю: ПМК

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовний модуль 1.								
Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка								
1.	Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів у перспективі. Світлотінь, штрих за формою. Рисунок з натури геометричних форм.	4	4		4			
2.	Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих форм.	4	4		4			
3	Конструктивний рисунок гіпсової капітелі	21	6		6	13	2	
Разом		29	14		14	13	2	
Змістовний модуль 2								
Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні								
4.	Натюрморт з гіпсовою розеткою.	6	6		6			
5.	Конструктивний та тоновий рисунок складних за формою предметів домашнього вжитку.	8	8		8			
Разом		31	14		14		2	15
<i>Разом за навчальним планом</i>		60	28		28	13	4	15

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Науково-теоретичні основи рисунка.

Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.

Композиція рисунка

Мета і завдання навчального академічного рисунка.

Види рисунка. Довгостроковий рисунок та методична послідовність його виконання. Начерки та замальовки, їх мета і завдання. Зміст і завдання навчального академічного рисунка.

Поняття простої форми в процесі графічної діяльності. Аналіз природи за законами зорового сприйняття. Поняття складної форми предмета.

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів у перспективі. Світлотінь, штрих за формою. Рисунок з природи геометричних форм. (4 год.).

Постановка: 4 моделі геометричних форм різної конфігурації, рисунок з природи, на тлі драперій. Світлотінь.

Мета: вчитись на двомірній площині передавати тривимірне зображення, пізнати об'ємну форму предметів; засвоїти конструктивний рисунок простих геометричних форм; виявити світлотінь – штрих за формою.

Завдання: побудувати конструктивні форми предметів і їх художнє зображення засобами рисунка (лінія, штрих за формою). Виявити форми предметів за допомогою світлотіні.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення геометричних моделей на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап роботи: конструктивна побудова рисунка прозорим способом.

3 етап роботи: передача плановості в рисунку за допомогою метода «штрих за формою», узагальнення роботи.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Заняття 2. Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих форм (4 год.)

Постановка: 3 моделі: 1 – каркасна форма, 2 – геометричні та округлі форми, які мають конструктивні відзнаки, на тлі драперій.

Мета: вчитись на двомірній площині передавати тривимірне зображення, пізнати об'ємну форму предметів; засвоїти конструктивний рисунок простих каркасних та округлих форм.

Завдання: побудувати геометричні фігури лінійним прозорим рисунком з перспективним скороченням. Створити грамотну композицію.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення геометричних моделей на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап роботи: конструктивна побудова рисунка прозорим способом.

3 етап роботи: передача світлотіні в рисунку за допомогою метода «штрих за формою», узагальнення роботи.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Заняття 3. Конструктивний рисунок гіпсової капітелі (6 год.)

Постановка: капітель колони «Доричного ордера» на тлі неясних драперій.

Мета: засвоєння принципів лінійно-конструктивної побудови форми. Вчитись бачити «велику форму».

Завдання: конструктивно побудувати капітель з легкою передачею світлотіні.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

1 етап роботи: ознайомлення із загальною будовою форми капітелі.

2 етап роботи: композиційне розташування на форматі.

3 етап роботи: конструктивна побудова рисунка капітелі, використовуючи метод послідовності від «великої форми» до детальної проробки, узагальнення форми за допомогою світлотіні.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Самостійна робота (13 год.)

Конструктивний рисунок гіпсової капітелі.

Послідовність виконання завдання:

1. Конструктивна побудова рисунка капітелі.
2. Детальна проробка форми.
3. Узагальнення форми за допомогою світлотіні.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні

Заняття 4. Натюрморт з гіпсовою розеткою (6 год.)

Постановка: натюрморт на різні тонові відношення: темний предмет на ближньому плані, другий план – гіпсова розетка на сірому тлі.

Мета: вчитись рисунку натюрморту, виявленню композиційного центру.

Завдання: виконати світлотіньовий рисунок натюрморту.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші за правилами побудови натюрморту.

2 етап роботи: конструктивна побудова предметів складної форми.

3 етап роботи: світло-тіньова детальна проробка форми.

4 етап роботи: етап узагальнення, завершення роботи.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Заняття 5. Рисунок предметів домашнього вжитку складних за формою (8 год.)

Постановка: предмети домашнього вжитку, складної форми.

Мета: вчитись правильно бачити форму предметів, розуміти її і зображувати на площини такою, якою вона сприймається нашим зором.

Завдання: композиційно розташувати рисунок у форматі, побудувати предмети, передати об'єм.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення предметів домашнього вжитку на аркуші. Постановка предметів на площині.

2 етап роботи: побудова конструкції предметів за правилами перспективи. Рисунок вести прозорим способом з легким виявленням об'єму предметів.

3 етап роботи: передача фактури поверхні предметів, тональної плановості в рисунку за допомогою метода «штрих за формою».

4 етап роботи: передача об'єму предметів за допомогою світлотіньових відношень. Узагальнення роботи, завершення роботи.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 4.1. – 4.3.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Таблиця 4.1

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	1	14	14
2	Робота на практичному занятті	10	14	140
3	Самостійна робота (оцінюється як творча, за складністю)	-	1	60
4	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				264

Таблиця 4.2

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	МКР	T4	T5	МКР			
22	22	93	25	33	44	25	264	2,64	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FХ	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;

- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ Методичний фонд.
- ✓ Роботи студентів з фонду.

VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-15 студентів одночасно.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. [Ли Н. Г.](#) Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. - 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. . (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шерезов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).

Додаткова

1. Барщ А. наброски и зарисовки / А.Барщ - М . : Искусство, 1970. -164 с.
2. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединститутов – 3-е изд. дополн. / Н.Н.Ростовцев – М . : Просвещение, 1995.- 239 с.
3. Ратнічин В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічін. - К.: Вища школа,1977. -90 с.

4. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги./ Н.М.Молева - М.: Высшая школа, 1991.-344 с.
5. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка./ Н.Н.Ростовцев, – М.: Просвещение,-1983.-240 с.

ІХ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК»

Разом: 60 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 13 год.,
модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 15 год., ПМК

Модулі	Змістовий модуль І			Змістовий модуль ІІ	
Назва модуля	Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка. Рисунок з натури геометричних форм			Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні	
Кількість балів за модуль	162 б.			102 б.	
Теми практичних занять	Рисунок з натури геометричних форм (22 бали)	Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих форм (22 бали)	Конструктивний рисунок гіпсової капітелі (33 бали)	Натюрморт з гіпсовою розеткою (33 бали)	Рисунок складних за формою предметів домашнього вжитку (44 бали)
Самостійна робота			Рисунок гіпсової капітелі. (60 балів)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (<i>25 балів</i>)			Модульна контрольна робота № 2 (<i>25 балів</i>)	
Підсумковий рейтинговий бал	264 бали (коефіцієнт успішності: $264 : 100 = 2,64$)				